

Nåd vare med er och frid från Gud, vår Far, och Herren Jesus Kristus!

Bön: Käre Jesus, hjälp mig att förklara hur vi blir saliga så att ingen ska vara okunnig om vägen till himlen. Och hjälp oss att tro ditt löfte som Abraham gjorde. Amen.

19:e söndagen efter Trefaldighet, tema: Tro och otro. GT: 1 Mos 15:1–6.

1 Därefter kom HERRENS ord till Abram i en syn. Han sade: "Var inte rädd, Abram. Jag är din sköld. Din lön ska bli mycket stor." 2 Men Abram sade: "Herre GUD, vad ska du ge mig? Jag går ju bort barnlös, och arvinge till mitt hus är Elieser från Damaskus." 3 Och Abram fortsatte: "Se, mig har du inte gett någon avkomling. Så det blir en av mitt husfolk som ärver mig."

4 Men HERRENS ord kom till honom: "Det är inte han som ska ärva dig. En som kommer från din egen kropp ska bli din arvinge." 5 Sedan förde han honom ut och sade: "Se upp mot himlen och räkna stjärnorna, om du kan räkna dem." Och han sade till honom: "Så ska din avkomma bli." 6 Och Abram trodde på HERREN, och han räknade honom det till rättfärdighet."

Urgammal historia

Därefter – vad hände före vår text? Vi ska i den här predikan gå långt tillbaka i tiden, mer än 4000 år, till tiden före 2000 år f Kr. Huvudpersonen är Abram, som senare blev känd under namnet Abraham. Han flyttade med sin hustru Saraj, senare Sara, och sin brorson Lot en lång väg från Harran i Syrien, uppe vid Syriens gräns mot Turkiet, till Kanaan. Och det var inte bara de som flyttade. Abram var rik och hade en mängd tjänare och mycket boskap med sig. Abram var 75 år gammal och hans hustru Saraj var 65 år. De hade ett stort problem: Hon hade inte fött några barn och nu var hon för gammal. Men Gud lovade Abram att han skulle bli ett stort folk, alltså att han skulle få en mängd efterkommande.

Så berättas att det blev svårt där i landet och Abram begav sig till Egypten. Då bestämde han med sin hustru att de skulle ljuga och säga att hon var hans syster. För han tänkte att

det kommer att gå illa för honom, för Saraj var mycket vacker. Och så gjorde de. Vi har nog svårt att förstå varför de gjorde så. Och det var mycket dåligt gjort. Saraj togs till haremskvinna hos farao. Men Gud straffade farao som kom underfund med att Abram hade ljugit, och så måste han lämna landet.

Sen händer en del mycket dramatiska saker som vi måste hoppa över, som berättelsen om Lot och hur Abrams tjänstefolk befriade honom då han hade rövats bort. Efter det träffar Abram Melkisedek, kungen i Salem, och ger honom tionde. Det kom att bli en viktig händelse, för Jesus liknas i Hebreerbrevet vid denne Melkisedek. Men det kan vi inte gå in på nu.

Det är efter det här som Gud uppenbarar sig i en syn för Abram. Han lovar att ta hand om honom och försvara honom: "Jag är din sköld." Så påminner han om löftet att han ska få riklig lön, alltså många efterkommande. Det här har Abram svårt att tro: "Jag går ju bort barnlös. Mig har du inte gett någon avkomling." Han förebrår Gud för att han inte har kunnat hålla sitt löfte. Men Gud har tålmod och visar på stjärnhimlen. Räkna stjärnorna – så stor ska din avkomma bli, säger han till Abram.

Men det här var svårt. Åren gick, och Abram blev äldre. Han blev 85 och Saraj blev 75. Då tyckte Saraj att de inte kunde vänta längre. Om nu Gud hade lovat Abram en son så måste de se till att han fick det. Så hon visade på sin slavkvinna Hagar, som var ung och ännu inte hade någon man. Ta henne till din andra hustru, rådde hon Abram. Det tog säkert hårt på hennes stolthet. Och han lydde henne, och så fick Hagar sonen Ismael. Det var ännu ett exempel på Abrams otro. Han lyssnade inte på Gud, utan på sin hustru, precis som Adam hade gjort i Eden. Han var verkligen ingen fullkomlig man.

Rättfärdighet

Det finns ett ord som jag måste förklara, ett ord som inte bara är viktigt för texten i dag, utan som är ett centralt ord också i vår lutherska tro: rättfärdighet. Det är kanske lite svårt. Också Martin Luther kämpade mycket

kring det här ordet innan det klarnade för honom vad det betydde.

Abram trodde på HERREN, och han räknade honom till rättfärdighet.

Ordet rättfärdig har att göra med den betydelsen av ordet rätt som vi känner från rättsväsendet, alltså domstolarna. Vi säger "dra någon inför rätta". Vi talar om tingsrätt och hovrätt. Att vara rättfärdig betyder att vara frikänd i rätten, alltså att domaren har kungjort att en anklagad är oskyldig och inte ska dömas till straff.

Det finns också en annan betydelse av ordet som vi kanske först tänker på: att man är rättfärdig, rättvis, eller allmänt god och hederlig. Nu ska vi försöka förstå i vilken mening Abram kallades rättfärdig. Var det för att han var alltigenom hederlig? Nej, det har vi just sett att han inte var. Han kan inte kallas rättfärdig för att han var alltigenom hederlig.

Vi ska för en stund flytta oss till Romarbrevet, kapitel 4. I de första kapitlen av Romarbrevet har Paulus visat att Guds lag dömer alla människor för att de är syndare, och en syndare får inte komma inför Gud. En syndare är inte rättfärdig. Synden gör bildlikt talat att hennes kläder är orena och bara den som är fullkomligt ren får godkänt när Gud dömer. Den som ska komma inför Gud måste ha rena kläder, och sådana kan bara Jesus ge oss. Paulus visar att det är genom tron på Jesus som vi kan förklaras rättfärdiga i Guds domstol. Genom tron täcks synderna över och den som egentligen är syndare är helt ren i Jesu kläder.

I Rom 4 ställer Paulus frågan om inte Abraham blev rättfärdig genom sina gärningar? Nej, säger han, Abraham räknades som rättfärdig genom tron medan han ännu var oomskuren. Omskärelsen kom in i bilden först senare, 1 Mos 17, när Abraham fick sitt nya namn och fick befallningen att han och alla pojkar som blir födda i hans familj skulle omskäras. Och vid det tillfället upprepar han löftet att hans hustru Sara, som blev hennes nya namn, ska föda en son, fast hon var 90 år gammal. Det här är ju omöjligt, och det trodde varken Abraham eller Sara på, så de log när Gud sa det. Ska det inte vara nog med Ismael, sa Abra-

ham. Nej, Gud intygade att det var Sara som skulle få en son.

Det här använder Paulus som stöd för att visa att Gud rättfärdiggör den ogudaktige, eller med andra ord: förklarar den ogudaktige rättfärdig. Det är precis som i en domstol: Abraham stod inför Gud sådan han var, lögnare, tvivlande, alltså ogudaktig. Han tog inte Gud på allvar utan tänkte att han själv måste göra något för att Guds löfte skulle infrias. Men när Gud upprepade sitt löfte trodde Abraham på det. Guds löfte skapade tro. Och på grund av det frikändes Abraham och blev räknad som rättfärdig innan han hade gjort något för att förtjäna det.

Att Gud förklarade honom rättfärdig trots att han inte hade förtjänat det bevisar Paulus med att Abraham ännu i det här läget var oomskuren. Omskärelsen skulle komma in som ett tecken på Guds folk, efter att Gud hade gett löftet. I Nya testamentet har vi fått dopet i stället för omskärelsen. Dopet är på samma sätt ett bevis på att Gud handlar med syndaren så egendomligt som när en domare frikänner en brottsling. Han säger: du är fri, nu ska du inte synda mer. Men det säger han utan att förvänta sig att den som ska döpas först måste visa att han är värd att bli döpt. För det som han får i dopet grundar sig på vad Gud har gjort, genom Jesus.

Gud förklarar alltså syndaren oskyldig, som när en domare i en rättegång utfärdar en dom över en anklagad, och meddelar att han är fri och kan gå utan straff. Syndaren blir inte straffad fast det skulle ha varit rättvist, utan Gud förlåter synden och förklarar att syndaren är fri från skuld. Det är det som kallas att räknas som rättfärdig. Och den anklagade som förklaras fri får gå i frihet utan att ha förtjänat det. Vad behöver han göra? Jo, han ska ta emot sin frihet, han ska tro på domaren som läser upp domen: frikänd.

Hur kan Gud utfärda ett så orättvist domslut? Det kan han göra för att Jesus har dömts till döden utan att ha gjort något ont. Han tog på sig världens synder, han bekände synder som han inte hade gjort. Då han redan tagit straffet på Golgata kors behöver inte du och jag straffas. Därför kan Gud frikänna oss.

Abraham var inte syndfri när han blev förklarad rättfärdig. Han hade ljugit om sin hustru och var nära att mista henne för gott till faraos harem. Men Gud upprepade ändå sitt löfte till honom, och Abraham trodde det. På så sätt blev han ett exempel hur vi ska tro på budskapet om att Jesus har levt det heliga liv som vi borde ha levt, men inte kunnat göra för att vi är syndare, och att han har dött som soning för den skuld som våra synder har medfört. Vi får rena kläder av nåd utan att vi har förtjänat det, så som Abraham fick sonen Isak tack vare Guds löfte, även om det var omöjligt rent mänskligt sett.

Rättfärdig och syndare

Och Abraham får ännu bli ett exempel på hur Gud har tålmod och håller sitt löfte fast vi sviker. Abraham gjorde ännu en gång samma synd. I 1 Mos 20, efter att Gud hade befallt omskärelsen och lovat att Isak ska födas, flyttade Abraham och Sara till Gerar. Kungen där hette Abimelek. Åter en gång sa Abraham att Sara var hans syster, och Abimelek hämtade Sara för att bli hans hustru. Men innan han hade rört henne kom Gud till Abimelek i en dröm och sa att han måste dö, för kvinnan som han hade tagit var hustru till en annan man. Och Abimelek visste att han höll på att göra en svår synd. Han och hans tjänare visade sig var mera gudfruktiga än vår tids människor, som tar det väldigt lätt på äktenskapet.

Men inte ens när Abraham gjorde så här illa ändrade Gud sig och tog tillbaka sitt löfte att Sara skulle föda en son, Isak. Efter det här berättar Mose att Sara födde Isak. Därför får vi också, även om vi har brutit mot Guds bud, alltid komma tillbaka och be Gud om förlåtelse. Det är därför som vi varje gång vi firar gudstjänst bekänner vår synd i vår syndabekännelse. Men varje gång får vi också höra orden: dina synder är förlåtna. Det är det samma som att vi förklaras rättfärdiga. Och när vi hör orden ska vi inte ifrågasätta dem och tänka att det inte kan stämma, för avlösningen är grundad i Bibelns fasta vittnesbörd om Jesus och hans ställföreträdande verk för oss. Vi ska tro Ordet.

Att vi får höra avlösningen: "Dina synder är förlåtna", beror på vad Gud har gjort för oss. Det är hans nåd som är orsaken. Och det är Jesus som har vunnit förlåtelsen åt oss, så att vi kan förkunna det öppet och för alla. Det är evangeliet om Jesus som väcker tro, som det heter i Augsburgska bekännelsen: det är Anden som skapar tron var och när det behagar Gud.

Det här budskapet kan ge glädje och frid åt en syndare som du och jag, som har samma otrons ande och samma lögnaktiga natur som Abraham. Och det kan omvända vårt onda sinne så att vi vill följa Guds ord när det ger oss anvisningar om hur vi ska leva vårt liv. Så gjorde också Abraham, som trodde Guds löften också när han kom med den fruktansvärda befallningen att offra sin ende son Isak. Det var inte han som skulle offra sin son, utan det var en förebild hur Gud måste sända sin egen son Jesus till den syndiga världen för att frälsa oss från djävulens välde. Det är på honom vi ska fästa vår blick. Vi behöver inte se på vår egen synd och bli oroliga i vår svaghet, utan vi får tro att Gud också är vår sköld, som ska bevara oss mot djävulens attacker, så att vi blir bevarade i tron och en gång ska få se Abraham tillsammans med vår Frälsare och alla som trott på honom, när han kallar oss till sitt himmelska rike.

Men föraktar du Ordet och låter djävulen lura dig att du är stark själv och inte behöver Jesus, då kommer du att dömas skyldig inför Guds domstol. Och då får du ett fruktansvärt straff: att tvingas tillbringa evigheten med djävulen. Det är det mest onödiga som finns, då Gud har lovat att du får vara med i himlen.

Splittringens och motsättningarnas värld

Den här söndagen har temat *Tro och otro*. Det är motsatser. Det är ord som uttrycker motsättningar och splittring. Evangelietexten från Joh 7 berättar om hur det blev splittring bland folket för Jesu skull. Och så säger Jesus att det ska vara alla tider. Det ska bli motsättningar mellan folken, det som vi kallar krig. Motsättningarna mellan judar och araber går tillbaka ända till Abraham, mellan löftessonen Isak och Ismael, som blev till genom att Abraham

tänkte själv och gjorde något själv. I morgon är det en årsdag av en fruktansvärd händelse som har sina rötter just i motsättningen mellan Isak och Ismael.

Djävulen har stor makt. Han försöker göra det svårt för oss här i världen och särskilt förstöra relationerna mellan dem som tror på Jesus. Och så ska det vara också i andligt avseende i Kristi kyrka: djävulen försöker få oss att gå bort från Jesus, som är den enda orsaken till att vi får vara Guds barn, så att vi börjar tro på oss själva och förakta Guds Ord. Han vill med vårt onda kött väcka motsättningar mellan oss, och han kommer med villfarelser som vill ta ifrån oss tron. Därför blir det motsättning mellan kyrkor, och Jesus säger att det ska bli motsättningar också inom familjer. Det var många som gick bort från Jesus redan när han gick omkring och predikade. Och han förutsade att det i den yttersta tiden ska vara svårt att hitta tron på jorden.

Det enda som håller är att gripa tag i Guds Ord och låta det vägleda oss till sann gemenskap med varandra. Därför behöver vi påminna om hur viktigt det är med det dagliga umgänget med Guds ord, i vår egen andakt, i vår familjeandakt, och sedan i söndagens gudstjänst när vi blir styrkta av gemenskapen kring Ordet och bönen i vår gudstjänst, och av nattvardens heliga gemenskap då vi får del av Kristus själv.

Där påminns vi om att vi inte har någon egen rättfärdighet att komma med, utan vi får precis som Abraham lyssna till Guds löften, och tro när han säger att han är den som rättfärdiggör den ogudaktige.

*I Jesus du är helt rättfärdig för Gud.
Den grunden har han för dig lagt.
Han är ditt försvar inför alla Guds bud,
det Herren så tydligt har sagt.*

Amen.